Lietas Nr. C15208013

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā, 2013.gada 16.oktobrī

Jelgavas tiesa: tiesnese J.Mauliņa

izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ prasību pret /pers. B/, /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 11.jūlijā prasītāja /pers. A/ cēlusi tiesā prasību pret atbildētājiem /pers. B/, /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētājiem uzturlīdzekļus bērna /pers. D/ uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas.

Norāda, ka prasības priekšmets ir uzturlīdzekļi bērnam /pers. D/. Vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības.

Prasība pamatota Ministru kabineta 2013. gada 15.janvāra noteikumiem Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 1 500 latus, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītājai izskaidrotas tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē (lietas 11.lapa). Tiesā nav saņemts prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbildētājiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums un atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22} panta prasībām, atbildētājiem izskaidrotas procesuālās tiesības (lietas 10.lapa).

Laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" 2013.gada 12.septembrī publicēts paziņojums /pers. B/ un /pers. C/ (lietas 28., 29.lapa), kurā atbildētājiem izskaidrotas procesuālās tiesības, paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā, paziņots, ka sprieduma norakstu varēs saņemt no 2013.gada 16.oktobra, kas uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

Atbildētāji paskaidrojumus nav iesnieguši, nekādi iesniegumi tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.1. un 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasības celšanas un lietas iztiesāšanas laikā valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga ir Ls 200.

Ar dzimšanas apliecības kopiju (lietas 6.lapa) pierādīts, ka /pers. C/ un /pers. F/ ir bērna /pers. D/ vecāki. No Personas datu Pārlūka sniegtās informācijas (lietas 7.lapa) redzams, ka /pers. C/ un /pers. F/ reģistrējuši laulību 2011.gada 10.septembrī, /pers. F/ uzvārds pēc laulības reģistrācijas ir /uzvārds/.

No Jelgavas pilsētas bāriņtiesas 2013.gada 5.jūlija lēmuma 1-6/198 kopijas (lietas 8.lapa) redzams, ka /pers. D/ vecākiem /pers. B/ un /pers. C/ 2013.gada 25.jūnijā ar bāriņtiesas lēmumu Nr. 1-6/180, pārtrauktas aizgādības tiesības. /pers. D/ nodibināta aizbildnība. Par Vanesas Ivanovas aizbildni iecelta /pers. A/. Lēmums stājies spēkā ar tā pieņemšanas brīdi un ir izpildāms nekavējoši.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka bērns /pers. D/ dzīvo kopā ar /pers. A/, atrodas viņas apgādībā.

Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Jelgavas reģionālās nodaļas izziņu (lietas 19.lapa) pierādīts, ka /pers. A/ no 01.2012. līdz 07.2013. saņem ģimenes valsts pabalstu Ls 6,97 mēnesī, atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu Ls 33,10, pabalstu aizbildnim par bērna uzturēšanu Ls 20,90. No SIA „/nosaukums/" izziņas redzams, ka prasītāja strādā uzņēmumā no 2013.gada 15.maija par apkopēju, viņas bruto alga no 2013.gada līdz 30.jūnijam ir Ls 107,71. Lietā netika iegūti pierādījumi, ka prasītājai pieder nekustamais īpašums vai kustamā manta, kā arī netika iegūti pierādījumi, ka viņai būtu vēl kādi citi ienākumi.

Atbildētāji pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesnieguši. Pēc tiesas pieprasījuma VSAA iesniegusi izziņas, no kurām redzams, ka /pers. B/ ienākumi par 2013.gadu kopā ir Ls 600 (lietas 14.lapa), savukārt /pers. C/ saņēmis ģimenes valsts pabalstu no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada jūnijam Ls 16 apmērā (lietas 16., 17.lapa). Citi pierādījumi atbildētāju mantiskajam stāvoklim netika iegūti.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētāji pilda pienākumu dot bērnam uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10. panta, 93. panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Tiesa uzskata, ka vecāku pienākums apgādāt bērnu ir absolūts, neatkarīgi no tā, ka atbildētājiem pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības, un prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt atbildētāju mantisko stāvokli, jo tas faktiski ir atbilstošs minimālajam uzturlīdzekļu apmēram, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar CL tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Tādējādi tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir no 2013.gada 11.jūlija.

Novērtējusi lietas materiālus, ņemot vērā atbildētāju kā mātes un tēva pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma un no /pers. B/ un /pers. C/ meitas /pers. D/ uzturēšanai piedzenami 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteiktie minimālie uzturlīdzekļi ik mēnesi no brīža, kad prasība celta tiesā, līdz bērna pilngadībai vai prasītājas kā aizbildnes pienākumu pildīšanas izbeigšanai.

Tāpat tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi nosakāmi procentuāli, jo tas ir bērna interesēs.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Tādējādi no atbildētājiem solidāri saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.pantu piedzenama valsts nodeva 15% no apmierinātā prasījuma apmēra jeb Ls 90 (CPL 35.panta pirmās daļas 3. punktā noteikts, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Konkrētajā gadījumā valsts nodeva tiek aprēķināta no 25% no minimālās mēneša darba algas Ls 200 (Ls 50 x 12) = 600 x15% = Ls 90) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 8,80 (lietas 2.lapa).

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu, atbildētājiem nosakāms 7 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97. pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi bērnam, sākot no 2013.gada 11.jūlija līdz bērna septiņu gadu vecumam, bet no bērna septiņu gadu vecuma 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi bērnam līdz bērna pilngadībai vai līdz aizbildnības izbeigšanās brīdim.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi bērnam, sākot no 2013.gada 11.jūlija līdz bērna septiņu gadu vecumam, bet no bērna septiņu gadu vecuma 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi bērnam līdz bērna pilngadībai vai līdz aizbildnības izbeigšanās brīdim.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, un /pers. C/, personas kods /personas kods/, solidāri par labu valstij valsts nodevu Ls 90 (deviņdesmit lati), kas maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, un /pers. C/, personas kods /personas kods/, solidāri par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 8,80 (astoņi lati 80 santīmi), kuru iemaksa jāveic: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt termiņu /pers. B/ un /pers. C/ labprātīgai sprieduma izpildei 7 (septiņu) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2013. gada 16.oktobra Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese J.Mauliņa